

Asia: VN/25323/2021

Luonnos valtioneuvoston huoltovarmuusselonteoksi

Lausunto Utlåtande

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Utlåtande om kapitel 1 Inledning

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta

(18.12.1992/1390) 1 §:ssä lain tarkoituksesta todetaan: ”Tämän lain tarkoituksena on poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät.”

Määritelmän käyttö horjuu selonteossa, joten on hyvä palata lain määritelmään ja toisaalta nostaa selonteossa selkeämmin esille väestön toimeentulo, maan talouselämä ja maanpuolustus jopa ehkä omina kappaleinaan, jolloin pystyttäisiin selkeästi vastaamaan lain tavoitteisiin. Toisaalta, mikäli nousee esille lakimuutostarpeita, pitää pystyä nostaa ne hyvin esille perusteluineen. Luonnoksen perusteella kansainvälinen yhteistyö tulee olemaan elintärkeä väline tavoitteiden toteuttamiseksi.

Lausunnot lukuun 2. Kansainvälinen yhteistyö

Utlåtande om kapitel 2 Internationellt samarbete

Kuten kappaleessa todetaan, yhteistyö Norjan ja Ruotsin kanssa tulee olemaan ratkaisevan tärkeää johtuen Suomen maantieteellisestä sijainnista. Suomen tavaravienti ja tuonti tapahtuu pääasiassa Itämeren ja Pohjanlahden satamien kautta, joten kriisitilanteessa tulee korostumaan maayhteydet Norjan satamiin Lapin kautta. Ainut rautatieyhteys menee tällä hetkellä Tornion ja Haaparannan kautta Ruotsiin. CER direktiiviehdotus tulee edellyttämään kansallisen häiriönsietokyvyn vahvistamista koskevan strategian laatimista, jolloin on paneuduttava myös tähän logistiseen kokonaisuuteen huoltovarmuuden näkökulmasta, myös sotilaallisesta näkökulmasta. Lapissa sijaitsee Länsi-Euroopan suurin sotilaallinen harjoitusalue, Rovajärvi. Lähtökohta-analyysi näkyy myös kappaleessa 6.

Lausunnot lukuun 3. Huoltovarmuuden toimintaympäristön kehitys ja sen vaikutukset

Utlåtande om kapitel 3 Utveckling av försörjningsberedskapens verksamhetsmiljö och effekterna av denna utveckling

Selontekoluonnoksessa on esimerkkejä kriittisistä infrastruktuureista: sähkön kanta- ja siirtoverkot, lämpölaitokset ja lämmönjakeluverkot, matkaviestintäverkot, väestötietojärjestelmä ja paikantamisjärjestelmät, palvelinkeskukset, tie- ja raideverkosto, vesilaitokset, sairaalat ja logistiikkakeskukset. Esimerkkejä kriittisistä palveluista ja tuotannosta ovat sähkön tuotanto ja siirto, lämmöntuotanto- ja jakelu, tietoliikenneyhteydet, tietovarannot, logistiset toimitusketjut, vedenjakelu ja jätehuolto, sosiaali- ja terveydenhuolto, alku- ja elintarviketuotanto ja media.

Maakuntaliitto käsittelee suunnittelussaan, erityisesti maakuntakaavoituksessa useita kriittisen infrastruktuurin osa-alueita, yhteen sovittaa ja ennakoi tulevaisuuden haasteita yhdessä sidosryhmien kanssa, jolloin näemme työmme olevan osa huoltovarmuuden varmistamista kriittisen fyysisen infrastruktuurin osalta. Kriittistä infrastruktuuria on myös puolustusvoimien infra: harjoitusalueet, lentokentät, lentopaikat, varastoalueet.

Lausunnot lukuun 4. Kansalaisvarautuminen

Utlåtande om kapitel 4 Medborgarnas beredskap

-

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuuden toimintamalli

Utlåtande om kapitel 5 Verksamhetsmodell för försörjningsberedskapen

Kunnat ovat merkittävä kumppani paikallistason huoltovarmuuden toteuttamisessa. Maakuntaliitot kuntayhtyminä hoitavat lakisääteisesti aluekehittämistä ja aluesuunnittelua.

Lausunnot lukuun 5.1.5 Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtia

Utlåtande om kapitel 5.1.5 Utgångspunkter för den sektorsvisa beredskapen

-

Lausunnot lukuun 6. Sotilaallinen huoltovarmuus

Utlåtande om kapitel 6 Militär försörjningsberedskap

Kappaleessa todetaan ”Toimintaympäristö sekä turvallisuus- ja puolustuspoliittiset perusvalinnat vaikuttavat keskeisesti Suomen sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamiseen. Maantieteellinen sijainti Euroopan unionin reuna-alueella, etäällä Euroopan teollisuuskeskittymistä, pohjoisissa ilmasto-olosuhteissa ja suurelta osin meriyhteyksien varassa, merkitsee käytännössä, että kriisitilanteessa tuen saaminen ja vastaanottaminen on vaikeaa ja tekee Suomen aseman huoltovarmuuden kannalta arvioiden haavoittuvaisemmaksi kuin esimerkiksi keskisen Euroopan maiden aseman.”

Selonteossa on viitoitettava tietä eteenpäin, miten em. mainittu riskiä saadaan vähennettyä tai poistettua sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Lausunnot lukuun 7. Huoltovarmuuden kehittämislinjauksia

7.1 Huoltovarmuuden taloudelliset resurssit

Utlåtande om kapitel 7 Riktlinjer för utveckling av försörjningsberedskapen

7.1. Ekonomiska resurser för försörjningsberedskapen

-

7.2. Huoltovarmuuslainsäädännön ajantasaistaminen

7.2. Uppdatering av försörjningsberedskapslagstiftningen

-

7.3. Sektorikohtainen varautumisen ja yhteistyön kehittäminen sekä osaamisen varmistaminen

7.3. Utvecklande av den sektorsvisa beredskapen och det sektorsvisa samarbetet samt säkerställande av kompetensen

-

7.4. Verkostomallin kehittäminen sekä jatkuvan yhteiskunnallisen vuoropuhelun tarve

7.4. Utveckling av nätverksmodellen och behovet av en kontinuerlig samhällsdialog

Selontekoluonnoksen kehittämiseksi on paneuduttava paremmin vielä maan talouselämän huoltovarmuuskysymyksiin lain tavoitteen edellyttämällä tavalla, eikä pelkästään käsiteltävä yritysten osallistumista huoltovarmuuden turvaamisen Huoltovarmuuskeskuksen sopimuskumppanina.

Lausunnot liitteeseen 1

Utlåtande om bilaga 1

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Övriga allmänna kommentarer om redogörelsen

-

Piisilä Juha
Lapin liitto